

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

5618/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – הוספת עבירת יחסי מין אסורים בין מטפל בריאותי למטופל), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 347 א – בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, בסעיף 347 א –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי ההגדרה "טיפול נפשי" יבוא:

"טיפול בריאותי" – אבחון, הערכה, ייעוץ, טיפול, שיקום שנעשו באופן מתמשך, בדרך של מפגש פנים אל פנים, כדי לסייע לאדם הסובל ממצוקה, הפרעה, מחלה או בעיה בריאותית משמעותית;

"מטפל בריאותי" – מי שעוסק או שמציג את עצמו כעוסק, במתן טיפול בריאותי, כמשלח יד או מכוח תפקיד;";

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי "מטפל נפשי" יבוא "או מטפל בריאותי", אחרי "טיפול נפשי" יבוא "או טיפול בריאותי" ואחרי "בטיפול הנפשי" יבוא "או בטיפול בריאותי".

דבר הסבר

בשנים האחרונות התפתחה הבנה כי קיים חיבור בין גוף לנפש ועל כן הטיפול בנפש לא מופקד באופן בלעדי בידי מטפלים נפשיים מוכרים כדוגמת פסיכולוגים או עובדים סוציאליים, אלא מורחב למקצועות נוספים מעולם הרפואה שאינם מוגדרים כמטפלים נפשיים. בשל כך, נוצר מצב שכמעט כל הטיפולים כיום עוסקים גם בנפש ולא רק בגוף, ונוצרים יחסים ואף קרבה נפשית, בין המטפל למטופל. טיפולים אלה כוללים טיפולים אלטרנטיביים כדוגמה דיקור, עיסוי, טיפול בהיפנוזה, שיאצו ועוד; טיפולים פרה-רפואיים כדוגמת פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, טיפול במוזיקה, מחול או תנועה; ואף טיפולים רפואיים מסורתיים כמו רפואת משפחה, גניקולוגיה ועוד. בטיפולים אלה יכולים להיווצר יחסי קרבה ואף תלות ממשית בין המטפל למטופל, אשר דומים ליחסים הנוצרים בין מטפל נפשי למטופל.

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

יחסים בין מטופל למטפל נפשי הוכרו על ידי המחוקק כיחסים שקיים בהם חשש לתלות נפשית ממשית של המטופל במטפל, ועל כן סעיף 347א לחוק העונשין קובע כי יחסי מין בין מטפל נפשי למטופל המתרחשים במהלך תקופת הטיפול או שלוש שנים לאחר מכן, בהסכמה שהושגה תוך תלות נפשית ממשית של המטופל במטפל, יהוו עבירה שעונשה עד ארבע שנים.

מוצע כי העבירה תחול גם על מטפלים בריאותיים, כך שיאסרו יחסי מין בין מטפל בריאותי למטופל בפרק זמן לעיל, כאשר קיימת הסכמה שהושגה תוך תלות נפשית של מטופל באותו מטפל "בריאותי". יש לציין כי בעת הדיונים בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת בהליכי חקיקת סעיף 347א, עלה הצורך להסדיר את הנושא ואת החובה המוגברת לאי-ניצול יחסי תלות בין מטפל למטופל גם בנוגע לרופאים, אך לבסוף, למרות עמדת נציגת משרד הבריאות אשר העלתה צורך זה, סוגיה זו נותרה ללא מענה בסעיף שנחקק.

נוסיף כי בחלק מן המקצועות, מדובר באנשים חסרי כל תעודת מקצוע רשמית או הכשרה מפוקחת, ועל כן ישנה חשיבות אף גדולה יותר בחקיקה זו, שכן לא תמיד קיים קוד אתי על פיו אלו מתנהלים ויש חשיבות יתרה בהתוויית נורמה אשר אוסרת קיום יחסי מין עם מטופלים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י" באדר התשפ"ה (10.03.2025)